

Makroekonomsko okruženje: najave i predviđanja

Vladimir Gligorov

Sadržaj

Šta je makroekonomsko okruženje?

Fiskalna politika

Monetarna politika

Regulatorna politika

Ishodi

Zaključci

Šta je makroekonomsko okruženje?

Očekivana privredna politika

Očekivanja su zasnovana na najavama (političkih vlasti) i predviđanjima (sopstvenim)

Važna je očekivana politika: šta privredne vlasti najavljuju da će činiti i šta se predviđa da će se zaista i sprovesti

To je pitanje posvećenosti: ako predviđanja o privrednoj politici odstupaju od najava privrednih vlasti, stepen odstupanja meri snagu političke posvećenosti i određuje očekivanja

U odnosu na očekivanja se donose odluke o ponašanju (preduzetnika, poslodavaca, banaka, radnika i svih ostalih)

Promene ponašanja, dakle, zavise od posvećenosti nosioca privredne politike da sprovede upravo onu politiku (i dugoročnu strategiju) koje su najavili

Ukoliko je posvećenost snažna, očekivanja su usklađena sa najavama, što olakšava primenu najavljene politike; ako posvećenost nije uverljiva, ponašanje se usklađuje sa predviđanjima koja upravo uzimaju u obzir taj nedostatak posvećenosti i to otežava primenu najavljene politike

Strategija privredne politike

Da se reformama podstaknu ulaganja u proizvodnju robe i usluga za izvoz, jer će domaća tražnja, osim investicione, u najbolju ruku, posle par godina smanjenja, stagnirati

Usled toga, rast će uglavnom zavisiti od strukturnih reformi, znači reformi u privrednom sistemu i u privrednoj politici

Dakle, privredna politika se rukovodi shvatanjem:

nema reformi, nema rasta

Privredna politika se sastoji od tri skupa instrumenata (budući da su mogućnosti spoljnotrgovinske politike ograničene): fiskalnih, monetarnih i regulatornih

Fiskalna politika

Najavljuju se smanjenja javnih rashoda i povećanje poreza

Namera je da se javni dug stabilizuje na negde oko 70 posto BDP u 2015, a potom da se smanjuje do 45 posto u 2025

Predvidljivo je da će se rast javnog duga nastaviti i posle 2015. i da je dugoročni cilj uglavnom irelevantan

Tako da najavljena fiskalna politika ne smanjuje očekivanja da će doći do potrebe dodatnih promena u javnim obavezama i do restrukturiranja javnog duga

Što implicira da nije mala neizvesnost oko posvećenosti fiskalnih vlasti da se sprovede najavljena strategija fiskalnog prilagođavanja

Monetarna politika

Stvarni režim jeste zasnovan na fiksnom kursu uz povremene devalvacije
Trenutno je kurs praktično fiksiran kako bi omogućio postepeno smanjenje
kamatne stope u skladu sa brzinom dezinflacije

Ovo se zasniva na pretpostavci o visokoj zavisnosti inflacije od promene
kursa čija stabilizacija zahteva visoke kamatne stope

Sama promena kursa je zavisna od rasta dohodaka (posledično i rasta
javnih rashoda)

U okolnostima kada se ne očekuje rast dohodaka, deflatorni pritisci su
snažni usled čega bi dodatno smanjenje kamatne stope čak i ako bi dovelo
do depresijacije kursa imalo zanemarljiv uticaj na inflaciju a moglo bi da
deluje podsticajno na finansijsku konsolidaciju i na ulaganja

Predvidljivo je da će se nastaviti sa restriktivnom monetarnom politikom
što može da dovede do jačanja deflatornih pritisaka

Regulatorna politika

Najavljaju se strukturne reforme koje bi trebalo da finansijski konsoliduju korporativni sektor i da povećaju fleksibilnost u funkcionisanju praktično svih tržišta

Od tih reformi, po najavama, zavisi oporavak privrede, srednjoročno, razvoj, dugoročno – pre svega na osnovu rasta ulaganja i izvoza

Predvidljivo je da će slabiti posvećenost privrednih vlasti da te reforme sprovedu dosledno, celovito i relativno brzo

Očekivanja su da će se od većine tih reformi odustati ili da će doći do odlaganja u njihovoj primeni

shodi

Makroekonomska predviđanja privrednih vlasti su zasnovana na posvećenosti fiskalnoj konsolidaciji i strukturnim reformama pri čemu

Po najavljenoj privrednoj politici, privredni rast, kao zbirni ishod privredne politike, prevashodno ili isključivo zavisi od reformi

Predviđa se da će on biti negde ispod dva posto (realno) godišnje u sledećih tri godina (mada se ukazuje i na rizik da bude manji), a negde oko 3 posto (realno) godišnje do 2025.

Uglavnom zato što se ne predviđaju značajniji rast potrošnje i zaposlenosti

Očekivanja su, pak, da će fiskalna politika biti manje restriktivna nego što se trenutno najavljuje i da će strukturne reforme biti nedosledno i nedovoljno brzo sprovedene

Usled toga, racionalno je očekivati da će fiskalni i strukturni problemi ostati i da će biti potrebne dodatne mere, pre svega na konsolidaciji javnih i stranih dugova

Teško je predvideti značajniji rast potrošnje, a onda i ulaganja

Zaključak

Osnovni problem privredne politike je da najavama i ponašanjem ubedi privredne aktere u posvećenost proklamovanoj privrednoj politici

I da tako uskladi očekivanja sa najavama i predviđanjima kako bi se promenila ponašanja privrednih aktera

Trenutno raste neizvesnost u posvećenost privrednih vlasti sopstvenoj, najavljenoj privrednoj politici, usled čega su i predviđanja o privrednim izgledima pesimistična